

DRET A L'ASIL

Al món hi ha prop de 45 milions de persones desplaçades per la força. Són els anomenats refugiats i refugiades, desplaçats i desplaçades interns, sol·licitants d'asil....

N'hi ha que sobreviuen en campaments d'emergència, d'altres viuen de manera precària mentre esperen una resolució legal de la seva condició que els permeti acollir-se al dret d'asil, i unes quantes, les més afortunades, han estat reconegudes com a persones refugiades. Algunes d'aquestes persones viuen molt a prop nostre, a Catalunya. Desenes de refugiats i refugiades, persones desarrelades a la força, han estat acollides als pobles i ciutats del nostre país.

No obstant això, desconeixem qui són, i el que és pitjor, desconeixem el per què van haver de fugir de casa seva, abandonar-ho tot i venir al nostre país. Aquest fet ens impedeix ser conscients de la greu problemàtica que suposa la vulneració dels Drets Humans i la persecució a la qual, avui en dia, estan sotmesos molts homes i dones.

El dret d'asil és la protecció que dona l'Estat a la persona a qui reconeix la condició de refugiat. El dret a l'asil, com el dret de totes les persones a buscar protecció en un altre país en cas de persecució, és un dret humà recollit a la Declaració Universal de Drets Humans, Article 14.1. En cas de persecució, tota persona té dret a buscar asil, i a gaudir d'ell, en qualsevol país.

A aquelles persones que no reuneixen tots els requisits per a obtenir l'asil i que per tant no obtenen la condició de refugiades, però que de tornar al seu país d'origen s'enfrontarien a un risc real de patir mal (condemna a pena de mort o risc d'execució material, tortura, tractes inhumans o degradants, amenaces greus contra la vida, en situació de violència indiscriminada per existència d'un conflicte...), l'Estat els atorgarà el dret a la protecció subsidiària.

Tant el dret a l'asil com la protecció subsidiària consisteixen en la no devolució ni expulsió de les persones als qui se'ls hagi reconegut, així com el reconeixement d'altres drets com l'autorització de residència i treball permanent, l'expedició de documents d'identitat i l'accés a l'educació, a l'assistència sanitària, a l'habitatge i a serveis socials, entre altres.

Perquè l'Estat concedeixi el dret d'asil i així reconegui la condició de refugiat, el procediment s'inicia amb la presentació d'una sol·licitud. Des que es presenta la sol·licitud, el sol·licitant d'asil tindrà reconeguts uns certs drets, com el de la suspensió de qualsevol procés de devolució, expulsió o extradició que pogués afectar-lo. Sol·licitada la protecció, la persona estrangera no podrà ser objecte de retorn, devolució o expulsió fins que es resolgui sobre la seva sol·licitud o aquesta no sigui admesa.

Migracions voluntàries? Migracions forçoses?

Migrar és un dret, a més de les migracions forçoses, estan les conegudes com a “migracions voluntàries”, normalment també anomenades “migracions econòmiques” o simplement migracions, per a diferenciar-les dels desplaçaments que realitzen les persones refugiades.

Segons ACNUR les persones migrants, especialment els i les migrants econòmics, decideixen migrar amb la finalitat de millorar les expectatives de futur de si mateixos/as i de les seves famílies. A diferència de les persones refugiades, els qui no poden tornar al seu país de manera segura, les persones migrants continuen rebent la protecció del seu govern. No tota persona que fuig ho fa perquè la persegueixin altres subjectes de dret, és a dir, altres individus o institucions. Els qui fugen d'una zona inundada, desertificada o on no existeixen les infraestructures socials més elementals, els qui fugen de la falta d'aliments, de l'absència d'hospitals o del canvi climàtic, busquen millorar les perspectives de futur de si mateixos i les seves famílies tant com salvar la seva vida o la seva llibertat, quedant clarament qüestionada la lliure elecció per a realitzar aquestes migracions “voluntàries”.

El fet que els conceptes de persones refugiades i persones migrants econòmics siguin diferents i tinguin les seves especificitats, comporta actualment una exclusió creixent d'aquestes últimes.

En l'ideari col·lectiu de la nostra societat existeix una dicotomia perillosa de normalització: les “autèntiques persones refugiades”, que són “les bones”, referint-se als qui realment necessiten protecció i als qui hem d'ajudar, enfront de els/as migrants econòmics, que són “els dolents”, els qui venen a aprofitar-se dels nostres recursos i de la sensibilitat europea, i que a més són il·legals. El contrari a l'acolliment per als qui no encaixen en l'estreta definició de persona refugiada sembla per tant tenir justificació: centres d'internament sense garanties constitucionals, concertinas, murs, repressió i violència a les fronteres, ciutadania de segona..., que converteix a les persones migrants econòmiques en un col·lectiu desproveït de drets.

Esment a part mereix la situació de les dones migrants econòmiques, els qui, en veure's obligades a utilitzar canals irregulars d'entrada, s'enfronten al perill afegit del tràfic de persones, l'explotació i la violència sexual.

Com a rerefons de tot aquest procés, hi ha un clar missatge subliminal marcat per la por i el rebuig al diferent: els qui arriben de fora són un perill en potència per a la nostra seguretat i les nostres comunitats.

Activitats

Edat: Primer cicle d'ESO

Duració: 40 minuts

Materials: Cartells

Objectius:

- Reflexionar sobre les situacions de migració i refugi.
- Desmuntar els principals mites existents al voltant de les persones migrants i refugiades.
- Generar debat sobre la realitat que viuen les persones migrants i refugiades.

Descripció de l'activitat

1 Abans de començar l'activitat, enganxem a la paret dos cartells, bastant separats entre si. En un estarà escrit la paraula "veritat" i a l'altra paraula "fals".

2 Llegirem un seguit d'afirmacions, algunes són veritat i d'altres són falses.

Veritat

- Entre totes les persones podem fer un món més just.
- Molts dels prejudicis que existeixen al voltant de les persones migrants es basen en el desconeixement.
- La migració proporciona diversitat cultural i ens enriqueix com a societat.
- Les persones migrants són persones com nosaltres, ens uneix molt més del que ens separa.
- Les persones migrants fan els treballs de cura com neteja i cures de gent gran. Feines poc remunerades i tot i ser essencials, no gaudeixen de reconeixement social.
- Totes les persones que viuen a Espanya contribuïm a mantenir els serveis públics de salut a través dels impostos al consum, és a dir en comprar en el supermercat, en una botiga de roba, etc.
- La major part de les persones migrants arriben a Espanya per avió amb visat de turista, ja que som un dels països líders en el turisme mundial i que, per tant, rebem a l'any milions de turistes.

- Les persones migrants ens estan envaint.
- Les persones migrants s'aprofiten de les ajudes socials.
- Les persones migrants saturen els serveis sanitaris i no paguen per això.
- Les persones migrants no volen integrar-se.
- Les persones migrants ens roben la feina.
- No tenim capacitat per a acollir a persones refugiades.
- La majoria de les persones venen en pastera.
- La violència de gènere existeix per culpa de les persones migrants, són cultures més masclistes.

Fals

3 Demanem a l'alumnat que es situïn al cartell que correspon segons creguin que l'afirmació és verdadera o falsa i després els demanem que expliquin els motius pels quals han triat aquesta opció.

4 Al final de l'activitat, explicarem què són els mites i els rumors, quines conseqüències tenen etc.

Edat: Segon cicle d'ESO i Batxillerat

Duració: 40 minuts

Materials: Preguntes, polsador, kahoot, projector

Objectius:

- Entendre les diferències entre els conceptes: persones migrants, refugiades i sol·licitants d'asil
- Comprendre que totes les persones tenim dret a moure'ns lliurement pel món

Descripció de l'activitat

1 Els donem 20 minuts per llegir aquest web. [Personas refugiadas, solicitantes de asilo y migrantes - Amnistía Internacional](#)

Els demanem que prenguin nota, es facin resums, esquemes, etc. Un cop passat el temps, demanem que tanquin internet.

2 Comença el concurs: si teniu un espai ample, podeu posar un polsador fet amb material que tingueu a mà, al centre de l'aula i que corrin a tocar-lo. La primera persona que arribi és la primera que respon. Si no l'encerta, passa el torn a la següent persona que ha arribat. Una altra versió és fer un Kahoot. Et deixem idees de preguntes per al concurs.

- Verdader o fals: persones refugiades i sol·licitants d'asil vol dir el mateix
- Què és el dret d'asil?
- Què és una persona refugiada?
- Què és una persona migrant?
- Qui pot gaudir del dret d'asil?
- Verdader o fals: El dret d'asil es desenvolupa a la Convenció de Ginebra l'any 1951
- Quin és el nombre de persones refugiades al món?

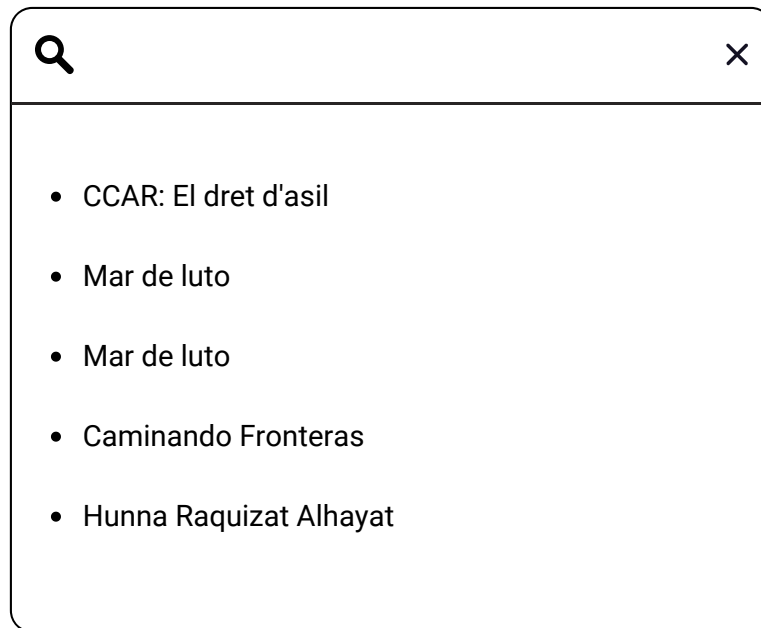
* És important abans de començar l'activitat establir unes normes conjuntament amb l'alumnat per tal que el joc sigui respectuós amb tothom: no val empènyer-se, ni faltar al respecte, etc.

Cada pregunta val un punt, si cap dels dos grups l'encerta, ningú s'emporta el punt.

3 Finalment, expliquem les diferències entre els termes: dret d'asil, persones refugiades i persones migrades.

Recursos extra

A continuació, et deixem una caixeta amb uns quants recursos extra que et poden ajudar a preparar l'activitat i a entendre millor del dret a l'asil.

Ciutats Defensores dels Drets Humans

Organitzen

Participen

Col·laboren

